

I. Disposicions generals

CAP DE L'ESTAT

9744 *LLEI ORGÀNICA 11/1999, de 30 d'abril, de modificació del títol VIII del llibre II del Codi penal, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre. («BOE» 104, de 1-5-1999.)*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica. Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Una proposició no de llei, aprovada pel Ple del Congrés dels Diputats, amb data 26 de novembre de 1996, complementada per una altra de 6 de maig de 1997, ambdues a iniciativa del Grup Parlamentari Popular, ha instat el Govern a presentar un projecte de llei orgànica en què es revisin els tipus penals per garantir una autèntica protecció de la integritat i la llibertat sexual dels menors i dels incapaços, específicament mitjançant la reforma dels tipus delictius d'abús sexual, i en què es tipifiqui penalment la conducta dels qui, per qualsevol mitjà, venguin, difonguin, exhibeixin o facilitin la difusió, la venda o l'exhibició de materials pornogràfics quan hi apareguin persones de les característiques indicades. Una recomanació del defensor del poble, adreçada al Ministeri de Justícia amb data 28 de novembre del mateix any, conté consideracions similars.

Les directrius que han guiat la redacció d'aquestes proposició i recomanació coincideixen amb les expressades en la Resolució 1099 (1996), de 25 de setembre, relativa a l'explotació sexual dels nens, de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa.

En el mateix sentit, el Consell de la Unió Europea, sobre la base de l'article K.3 del Tractat de la Unió Europea, ha adoptat, el dia 29 de novembre de 1996, una acció comuna relativa a la lluita contra el tràfic d'éssers humans i l'explotació sexual dels nens com a conseqüència de la qual els estats membres es comprometen a revisar la legislació nacional vigent relativa, entre altres aspectes, a l'explotació sexual o els abusos sexuals comesos amb nens i al tràfic de nens amb finalitats d'explotació o abús sexual, i considera aquestes conductes infraccions penals, hi preveu penes eficaces, proporcionades i dissuasives, i amplia els fonaments de la competència dels tribunals propis més enllà del principi estricte de territorialitat.

Tot això determina l'Estat espanyol a modificar les normes que conté el Codi penal, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, relatives als delictes contra la llibertat sexual, les quals no responen adequadament, ni en la tipificació de les conductes ni en la

cominació de les penes corresponents, a les exigències de la societat nacional i internacional en relació amb la importància dels béns jurídics en joc, que no es redueixen a l'esmentada llibertat sexual, ja que també s'han de tenir molt especialment en compte els drets inherents a la dignitat de la persona humana, el dret al desenvolupament lliure de la personalitat i la indemnitat o la integritat sexual dels menors i dels incapaços, la voluntat dels quals, que manca de la formació necessària per poder ser considerada veritablement lliure, no pot ser sempre determinant de la licitud d'unes conductes que, tanmateix, podrien ser lícites entre adults.

En invocar la dignitat de la persona i els drets que li són inherents com a béns jurídics afectats per les conductes de referència, es posa de manifest que també l'acatament de la Constitució espanyola constitueix un dels fonaments, i no el menys important, de la reforma projectada, des del moment en què, segons l'article 10.1 de la Constitució, «la dignitat de la persona, els drets inviolables que li són inherents, el desenvolupament lliure de la personalitat, el respecte a la Llei i als drets dels altres són fonament de l'ordre polític i de la pau social», cosa que ha de ser completada per la jurisprudència constant del Tribunal Constitucional, per al qual «la dignitat és un valor espiritual i moral inherent a la persona, que es manifesta singularment en l'autodeterminació conscient i responsable de la pròpia vida i que comporta la pretensió al respecte de part dels altres» (STC 53/1985, fonament jurídic 8, esmentada a títol d'exemple).

Aquesta Llei orgànica respon a aquestes orientacions i, tot i el poc temps que ha transcorregut des de l'entrada en vigor del nou Codi penal, considera indispensable, pels motius ja exposats, reformar el títol VIII del llibre II, a fi de tipificar de manera més precisa els anomenats delictes contra la llibertat i la indemnitat sexuals en relació amb l'edat de les víctimes i amb les circumstàncies concorrents; reintroduir el delictes de corrupció de menors o incapaços pel fet de considerar insuficients les normes relatives a la prostitució, i definir autènticament tots dos conceptes; ampliar les conductes reprovables de naturalesa pornogràfica, també en relació amb els menors i els incapaços; acomodar la valoració de les circumstàncies que agreugen la responsabilitat a cadascuna de les espècies delictives, i revisar el sistema de penes, amb el rebuig de les sancions que en aquest àmbit no s'adeqüen al principi de proporcionalitat o a les necessitats de la prevenció general i especial que la societat demana, tal com passaria en principi amb les merament pecuniàries.

Així mateix, els requeriments de la societat espanyola, alarmada per la disminució de protecció jurídica que s'ha produït en l'àmbit dels delictes de significació sexual a partir del Codi penal de 23 de novembre de 1995, han motivat que es complementi la reforma a què s'ha fet referència amb la revisió dels delictes d'assetjament sexual i tràfic de persones amb el propòsit d'explotar-les sexualment. També en aquests supòsits s'ha procurat conjuminar les necessitats de la prevenció general i especial amb el principi irrenunciable de proporcionalitat de

les penes en el context general de totes les infraccions tipificades en el nou títol de delictes contra la llibertat i la indemnitat sexuals.

A més s'ha previst, segons un notable exemple de dret comparat, que en els delictes sexuals relatius a menors els terminis de prescripció no comencin a córrer fins al dia en què la víctima arribi a la majoria d'edat, i s'ha recordat de manera expressa la necessitat d'apreciar el concurs real entre els delictes relatius a la prostitució i la corrupció de menors i les agressions o els abusos sexuals comesos concretament sobre la persona que es troba en una situació tan lamentable.

Finalment, per la via de la disposició final, s'han modificat les regles sobre competència extraterritorial que preveu l'article 23 de la Llei orgànica del Poder Judicial, a fi d'aplicar igualment el principi d'universalitat als delictes de corrupció de menors o incapaços, perquè els considera en el moment històric actual com a mínim de tanta transcendència internacional com els delictes relatius a la prostitució, ja que responen els uns i els altres a la categoria internacional de delictes d'exploatació d'éssers humans, i renuncia, a més, al principi de la doble incriminació quan no sigui necessari en virtut d'un tractat internacional o d'un acte normatiu d'una organització internacional de la qual Espanya sigui part.

Article primer.

Es modifica l'epígraf del títol VIII del llibre II del Codi penal, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, que té la redacció següent: «Delictes contra la llibertat i la indemnitat sexuals».

Article segon.

Es modifiquen els capítols I al V del títol VIII del llibre II del Codi penal, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, els quals tenen la redacció següent:

«CAPÍTOL I

De les agressions sexuals

Article 178.

Qui atempti contra la llibertat sexual d'una altra persona, amb violència o intimidació, ha de ser castigat com a responsable d'agressió sexual amb la pena de presó d'un a quatre anys.

Article 179.

Quan l'agressió sexual consisteixi en l'accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o en la introducció d'objectes per alguna de les dues primeres vies, el responsable ha de ser castigat, com a reu de violació, amb la pena de presó de sis a dotze anys.

Article 180.

1. Les conductes anteriors han de ser castigades amb les penes de presó de quatre a deu anys per a les agressions de l'article 178, i de dotze a quinze anys per a les de l'article 179, quan concorri alguna de les circumstàncies següents:

1a Quan la violència o la intimidació exercides siguin de caràcter particularment degradant o vexatori.

2a Quan els fets es cometin per l'actuació conjunta de dues persones o més.

3a Quan la víctima sigui especialment vulnerable, per motius d'edat, malaltia o situació, i, en tot cas, quan sigui menor de tretze anys.

4a Quan, per a l'execució del delictes, el responsable s'hagi prevalgut d'una relació de superioritat o parentiu, pel fet de ser ascendent, descendent o germà, per naturalesa o adopció, o afins, amb la víctima.

5a Quan l'autor faci ús d'armes o altres mitjans igualment perillosos, susceptibles de produir la mort o alguna de les lesions que preveuen els articles 149 i 150 d'aquest Codi, sens perjudici de la pena que pugui correspondre per la mort o les lesions causades.

2. Si hi concorren dues d'aquestes circumstàncies o més, les penes que preveu aquest article s'han d'imposar en la seva meitat superior.

CAPÍTOL II

Dels abusos sexuals

Article 181.

1. Qui dugui a terme actes que atemptin contra la llibertat o la indemnitat sexual d'una altra persona, sense violència o intimidació i sense el consentiment d'aquesta altra persona, ha de ser castigat, com a responsable d'abús sexual, amb la pena de presó d'un a tres anys o una multa de divuit a vint-i-quatre mesos.

2. Als efectes de l'apartat anterior, es consideren abusos sexuals no consentits els que s'executin sobre menors de tretze anys, sobre persones que estiguin privades de sentit o del trastorn mental de les quals s'abusi.

3. La mateixa pena s'ha d'imposar si el consentiment s'obté quan el responsable es preval d'una situació de superioritat manifesta que coarti la llibertat de la víctima.

4. Les penes assenyalades en aquest article s'han d'imposar en la seva meitat superior si hi concorre la circumstància 3a o la 4a, de les que preveu l'apartat 1 de l'article 180 d'aquest Codi.

Article 182.

1. En tots els casos de l'article anterior, quan l'abús sexual consisteixi en accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o en la introducció d'objectes per alguna de les dues primeres vies, el responsable ha de ser castigat amb la pena de presó de quatre a deu anys.

2. La pena assenyalada en l'apartat anterior s'ha d'imposar en la seva meitat superior quan hi concorri la circumstància 3a o la 4a, de les que preveu l'article 180.1 d'aquest Codi.

Article 183.

1. Qui cometi abús sexual amb una persona major de tretze anys i menor de setze amb la intervenció d'engany ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a dos anys o una multa de dotze a vint-i-quatre mesos.

2. Quan l'abús consisteixi en accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o en la introducció d'objectes per alguna de les dues primeres vies, la pena ha de ser de presó de dos a sis anys. La pena s'ha d'imposar en la seva meitat superior si hi concorre la circumstància 3a o la 4a de les que preveu l'article 180.1 d'aquest Codi.

CAPÍTOL III

De l'assetjament sexual

Article 184.

1. Qui solliciti favors de naturalesa sexual, per a ell mateix o per a un tercer, en l'àmbit d'una

relació laboral, docent o de prestació de serveis, continuada o habitual, i amb aquest comportament provoqui a la víctima una situació objectiva i greument intimidatòria, hostil o humiliant, ha de ser castigat, com a autor d'assetjament sexual, amb la pena d'arrest de sis a dotze caps de setmana o multa de tres a sis mesos.

2. Si el culpable d'assetjament sexual ha comès el fet prevalent-se d'una situació de superioritat laboral, docent o jeràrquica, o amb l'anunci exprés o tàcit de causar a la víctima un mal relacionat amb les expectatives legítimes que aquesta pugui tenir en l'àmbit de la relació indicada, la pena ha de ser d'arrest de dotze a vint-i-quatre caps de setmana o multa de sis a dotze mesos.

3. Quan la víctima sigui especialment vulnerable, per raó de la seva edat, malaltia o situació, la pena ha de ser d'arrest de dotze a vint-i-quatre caps de setmana o multa de sis a dotze mesos en els supòsits que preveu l'apartat 1, i de presó de sis mesos a un any en els supòsits que preveu l'apartat 2 d'aquest article.

CAPÍTOL IV

Dels delictes d'exhibicionisme i provocació sexual

Article 185.

Qui executi o faci executar a una altra persona actes d'exhibició obscena davant menors d'edat o incapaços ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o multa de sis a dotze mesos.

Article 186.

Qui, por qualsevol mitjà directe, vengui, difongui o exhibeixi material pornogràfic entre menors d'edat o incapaços ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any, o multa de sis a dotze mesos.

CAPÍTOL V

Dels delictes relatius a la prostitució i la corrupció de menors

Article 187.

1. Qui indueixi, promogui, afavoreixi o faciliti la prostitució d'una persona menor d'edat o incapaços ha de ser castigat amb les penes de presó d'un a quatre anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos.

2. Incorren en la pena de presó indicada, en la seva meitat superior, i a més en la d'inhabilitació absoluta de sis a dotze anys, els que duguin a terme els fets prevalent-se de la seva condició d'autoritat, agent d'aquesta autoritat o funcionari públic.

3. S'imposen les penes superiors en grau a les que preveuen els apartats anteriors, en els casos respectius, quan el culpable pertanyi a una organització o associació, fins i tot de caràcter transitori, que es dediqui a aquestes activitats.

Article 188.

1. Qui determini, fent servir la violència, la intimidació o l'engany, o abusant d'una situació de superioritat o de necessitat o de vulnerabilitat de la víctima, a una persona major d'edat a exercir la prostitució o a mantenir-s'hi ha de ser castigat amb les penes de presó de dos a quatre anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos.

2. Ha de ser castigat amb les mateixes penes qui directament o indirecta afavoreixi l'entrada, l'es-

tada o la sortida del territori nacional de persones, amb el propòsit d'explotar-les sexualment utilitzant la violència, la intimidació o l'engany, o abusant d'una situació de superioritat o de necessitat o de vulnerabilitat de la víctima.

3. S'imposen les penes corresponents en la seva meitat superior, i a més la pena d'inhabilitació absoluta de sis a dotze anys, els que duguin a terme les conductes descrites en els apartats anteriors, en els casos respectius, prevalent-se de la condició d'autoritat, agent d'aquesta autoritat o funcionari públic.

4. Si les conductes esmentades es duen a terme sobre una persona menor d'edat o incapaç, per iniciar-la o mantenir-la en una situació de prostitució, s'ha d'imposar al responsable la pena superior en grau a la que correspongui segons els apartats anteriors.

5. Les penes assenyalades s'imposen en els seus respectius casos sens perjudici de les que corresponguin per les agressions o abusos sexuals comesos sobre la persona prostituïda.

Article 189.

1. S'ha de castigar amb la pena de presó d'un a tres anys:

a) Qui utilitzi menors d'edat o incapaços amb finalitats o en espectacles exhibicionistes o pornogràfics, tant públics com privats, o per elaborar qualsevol tipus de material pornogràfic, o financi qualsevol d'aquestes activitats.

b) Qui produeixi, vengui, distribueixi, exhibeixi o faciliti la producció, la venda, la difusió o l'exhibició per qualsevol mitjà de material pornogràfic en l'elaboració del qual s'hagin utilitzat menors d'edat o incapaços, encara que el material sigui originari de l'estranger o d'origen desconegut.

A qui estigui en possessió d'aquest material per dur a terme qualsevol d'aquestes conductes se li ha d'imposar la pena en la seva meitat inferior.

2. S'ha d'imposar la pena superior en grau quan el culpable pertanyi a una organització o associació, fins i tot de caràcter transitori, que es dediqui a aquestes activitats.

3. Qui faci participar a un menor o incapaç en un comportament de naturalesa sexual que perjudiqui l'evolució o el desenvolupament de la seva personalitat ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o multa de sis a dotze mesos.

4. Qui tingui sota la seva potestat, tutela, guarda o acollida un menor d'edat o un incapaç, i que, amb coneixement del seu estat de prostitució o corrupció, no faci el possible per impedir-ne la continuació en aquest estat, o no vagi a l'autoritat competent per a aquest fi si no té mitjans per a la custòdia del menor o de l'incapaç, ha de ser castigat amb la pena de multa de sis a dotze mesos.

5. El ministeri fiscal ha de promoure les accions pertinents per tal de privar de la pàtria potestat, la tutela, la guarda o l'acollida familiar, si s'escau, la persona que incorri en alguna de les conductes que descriu l'apartat anterior.

Article 190.

La condemna d'un jutge o tribunal estranger, imposada per delictes compresos en aquest capítol, s'ha d'equiparar a les sentències dels jutges o tribunals espanyols als efectes de l'aplicació de la circumstància agreujant de reincidència.»

Article tercer.

A l'article 132.1 del Codi penal, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, s'hi afegeix, a continuació del text vigent, l'incís següent:

«En els delictes d'homicidi, avortament no consentit, lesions, maltractaments, detencions il·legals, tortures i altres delictes contra la integritat moral, contra la llibertat sexual i contra la intimitat, quan la víctima sigui menor d'edat, des del dia en què arribi a la majoria d'edat. Si la víctima mor abans de la majoria d'edat el termini de prescripció es computa a partir de la data de la defunció.»

Article quart.

S'introdueix en el Codi penal, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, un nou article 57 amb la redacció següent:

«Article 57.

Els jutges i tribunals, en els delictes d'homicidi, lesions, avortament, contra la llibertat, tortures i contra la integritat moral, la llibertat sexual, la intimitat, l'honor, el patrimoni i l'ordre socioeconòmic, d'acord amb la gravetat dels fets i amb el perill que el delinqüent representi, poden acordar en les sentències la prohibició que el reu s'aproximi a la víctima o s'hi comuniqui amb ella o amb la seva família, que torni al lloc en què va cometre el delictes, o vagi al lloc en què resideix la víctima o la seva família, si són diferents, dins el període de temps que el jutge o el tribunal assenyalin, segons les circumstàncies del cas, sense que pugui excedir els cinc anys.»

Article cinquè.

S'introdueix en el Codi penal, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, un nou apartat 1r bis a l'article 83.1 amb la redacció següent:

«Article 83.1.

1r bis) Prohibició d'aproximar-se a la víctima o comunicar-se amb ella o amb la seva família.»

Article sisè.

S'introdueix en el Codi penal, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, un nou apartat g) a l'article 105.1 amb la redacció següent:

«Article 105.1.

g) Prohibició d'aproximar-se a la víctima o de comunicar-se amb ella o amb la seva família.»

Article setè.

Es modifica l'apartat 2 de l'article 617 del Codi penal, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, la redacció del qual passa a ser la següent:

«Article 617.

2. Qui colpegi o maltracti d'obra una altra persona sense causar-li cap lesió ha de ser castigat amb la pena d'arrest d'un a tres caps de setmana o multa de deu a trenta dies.

Quan els ofesos siguin el cònjuge o la persona a qui estigui lligat de manera estable per una relació d'afectivitat anàloga, o els fills propis, o del cònjuge o la persona amb qui conviu, pupils o ascendents,

sempre que hi convisquin, la pena és l'arrest de tres a sis caps de setmana o multa d'un a dos mesos. Així mateix, els jutges o tribunals poden acordar en les sentències, a petició de la víctima, la prohibició que el reu s'aproximi a l'ofès o es comuniqui amb ell o amb la seva família, com també la prohibició que el reu torni al lloc en què es va cometre la falta o vagi al lloc on resideix la víctima o la seva família si són diferents per un temps de tres mesos a un any.»

Disposició final única.

1. Es modifica l'apartat 2, punt a), de l'article 23 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, amb la redacció següent:

«Que el fet sigui punible en el lloc d'execució, tret que, en virtut d'un tractat internacional o d'un acte normatiu d'una organització internacional de la qual Espanya formi part, no calgui aquest requisit.»

2. Es modifica l'apartat 4, punt e), de l'article 23 de la Llei orgànica del poder judicial esmentada, que té la redacció següent:

«Els delictes relatius a la prostitució i els de corrupció de menors o incapaços.»

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 30 d'abril de 1999.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ

10035 *LLEI 14/1999, de 4 de maig, de taxes i preus públics per serveis prestats pel Consell de Seguretat Nuclear.* («BOE» 107, de 5-5-1999.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei. Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Mitjançant la Llei 15/1980, de 22 d'abril, es crea el Consell de Seguretat Nuclear com a ens de dret públic, independent de l'Administració Central de l'Estat, amb personalitat jurídica i patrimoni propi i independent dels de l'Estat, i com a únic organisme competent en matèria de seguretat nuclear i protecció radiològica.

La font de finançament principal del Consell de Seguretat Nuclear és la recaptació que obté per la taxa que gira com a contraprestació dels serveis que presta en el compliment de les funcions de garant de la seguretat nuclear i la protecció radiològica (article 9 de la Llei 15/1980).

El règim jurídic de la taxa, el regula fonamentalment l'article 10 de la Llei 15/1980, precepte que es desplega mitjançant el Reial decret 3229/1982, de 12 de novembre, que es pretén derogar amb aquesta Llei, ja que no afegeix res a la regulació legal.